

IX kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **KOMISJI EDUKACJI, NAUKI
I MŁODZIEŻY
(NR 19)
z dnia 23 czerwca 2020 r.**

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisja Edukacji, Nauki i Młodzieży (nr 19)

23 czerwca 2020 r.

Komisja Edukacji, Nauki i Młodzieży, obradująca pod przewodnictwem poseł **Mirosławy Stachowiak-Różeckiej (PiS)**, przewodniczącej Komisji, zrealizowała następujący porządek obrad:

– rozpatrzenie propozycji tematów kontroli do planu pracy Najwyższej Izby Kontroli na 2021 r.

– rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych Sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 r. (druk nr 396) wraz z Analizą Najwyższej Izby Kontroli w zakresie:

- 1) części budżetowej 30 – Oświata i wychowanie:
 - a) dochody i wydatki,
 - b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
 - c) dotacje podmiotowe, przedmiotowe i celowe,
 - d) programy wieloletnie w układzie zadaniowym,
 - e) środki europejskie na finansowanie projektów z zakresu oświaty i wychowania;
- 2) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 68 i 80;
- 3) części budżetowej 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka:
 - a) dochody i wydatki,
 - b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
 - c) dotacje podmiotowe i celowe,
 - d) programy wieloletnie w układzie zadaniowym,
 - e) środki europejskie na finansowanie projektów z zakresu szkolnictwa wyższego i nauki;
- 4) agencji wykonawczych:
 - a) Narodowe Centrum Badań i Rozwoju,
 - b) Narodowe Centrum Nauki;
- 5) państwowych osób prawnych:
 - a) Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej,
 - b) Centrum Łukasiewicz;
- 6) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 71 i 81;
- 7) części budżetowej 67 – Polska Akademia Nauk:
 - a) dochody i wydatki,
 - b) dotacje podmiotowe i celowe.

W posiedzeniu udział wzięli: **Maciej Kopeć** podsekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej wraz ze współpracownikami, **Grzegorz Wrochna** podsekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego, **Aleksandra Szwemberg** dyrektor Departamentu Finansowania Sfery Gospodarczej w Ministerstwie Finansów wraz ze współpracownikami, **Paweł Rowiński** wiceprezes Polskiej Akademii Nauk wraz ze współpracownikami, **Izabela Żmudka** zastępca dyrektora Narodowego Centrum Badań i Rozwoju wraz ze współpracownikami, **Grażyna Żebrowska** dyrektor Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej wraz ze współpracownikami, **Piotr Dardziński** prezes Sieci Badawczej Łukasiewicz wraz ze współpracownikami, **Ilona Kielan-Glińska** wicedyrektor Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego Najwyższej Izby Kontroli wraz ze współpracownikami oraz **Karol Karski** – poseł do Parlamentu Europejskiego.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Marcin Chorzewski**, **Daria Grochowska**, **Elżbieta Wojciechowska** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Szanowni państwo, otwieram posiedzenie Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży. Witam państwa posłów i gości obecnych na miejscu oraz łączących się z nami.

Informuję, że dzisiejsze posiedzenie zostało zwołane przez marszałek Sejmu na podstawie art. 198j. ust. 2 regulaminu Sejmu i będzie prowadzone z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej umożliwiającą porozumiewanie się na odległość. W celu sprawdzenia łączności i kworum proszę państwa posłów o przygotowanie się do głosowania. Szanowni państwo, głosujemy. Na tablicy widzimy już taką możliwość. Możemy głosować. Sprawdzamy kworum. Proszę o naciśnięcie dowolnego przycisku. Dziękuję.

Proszę o wyniki. Głosowało 27 osób. Stwierdzam kworum.

Komunikat dla posłów oraz gości łączących się z nami. Przypomnę, że przed posiedzeniem otrzymali państwo instrukcję zgłaszania się do dyskusji i zabierania głosu w trakcie posiedzenia.

Stwierdzam przyjęcie protokołów posiedzeń Komisji w lutym i marcu br. wobec niewniesienia do nich zastrzeżeń.

Porządek dzienny dzisiejszego posiedzenia obejmuje w pkt I rozpatrzenie propozycji tematów kontroli do planu pracy Najwyższej Izby Kontroli na 2021 r., a w pkt II rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych Sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 r. (druk nr 396) wraz z Analizą Najwyższej Izby Kontroli (druk nr 414) w zakresie:

- 1) części budżetowej 30 – Oświata i wychowanie;
- 2) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 68 i 80;
- 3) części budżetowej 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka;
- 4) agencji wykonawczych:
 - Narodowe Centrum Badań i Rozwoju,
 - Narodowe Centrum Nauki;
- 5) państwowych osób prawnych:
 - Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej,
 - Centrum Łukasiewicz;
- 6) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 71 i 81;
- 7) części budżetowej 67 – Polska Akademia Nauk.

Przystępujemy do realizacji porządku dziennego. Przypomnę, że pkt I, to rozpatrzenie propozycji tematów kontroli do planu pracy Najwyższej Izby Kontroli na 2021 r. Informuję, że marszałek Sejmu zwróciła się do komisji sejmowych z prośbą o przekazanie propozycji tematów kontroli Najwyższej Izby Kontroli na 2021 r. Ewentualne propozycje prześlemy do Komisji do Spraw Kontroli Państwowej, która wraz z opinią przedłoży je prezydium Sejmu.

Wpłynęła propozycja tematu zgłoszona przez pana posła Tomasza Zielińskiego w brzmieniu: „Efektywność wydatkowania środków publicznych stanowiących dotację dla szkół dla dorosłych w kontekście udziału uczniów, słuchaczy w obowiązkowych zaję-

ciach edukacyjnych”. To jest nasza propozycja. Czy są jeszcze inne propozycje tematów kontroli? Proszę się zgłaszać. To jest ten moment.

Bardzo proszę, pani poseł Szumilas.

Poseł Krystyna Szumilas (KO):

Mamy propozycje 3 tematów. Pierwszy temat wiąże się z poprzednim posiedzeniem Komisji i z tym, o czym rozmawialiśmy, czyli finansowaniem zadań oświatowych. Temat ma brzmienie: „Analiza kosztów realizacji zadań oświatowych przez samorządy w latach 2016-2019:

a/ część oświatowa subwencji ogólnej,

b/ dotacje z budżetu państwa na ich realizację”.

Drugi temat też jest aktualny – „Kontrola zdalnego nauczania; przygotowanie szkół, dostęp do sprzętu, udział uczniów w zajęciach i klasyfikacja”. Myślę, że trzeci temat też jest bardzo aktualny – „Badania dotyczące przemocy w szkole podstawowej po wprowadzeniu ośmioklasowej szkoły podstawowej w stosunku do szkoły podstawowej sześciolletniej”.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dziękuję. Czy są jeszcze jakieś propozycje? Nie słyszę.

Szanowni państwo, czy jest sprzeciw, żeby tematy zaproponowane przez pana posła Tomasza Zielińskiego i przez panią poseł Krystynę Szumilas przekazać Komisji do Spraw Kontroli Państwowej, która wraz z opinią przedłoży je prezydium Sejmu? Nie słyszę sprzeciwu.

Zatem stwierdzam, że Komisja przyjęła te propozycje.

Chciałabym państwa prosić o ewentualne upoważnienie dla prezydium Komisji do ostatecznej redakcji proponowanych tematów. Czy wobec takiej propozycji jest sprzeciw? Nie słyszę. Wobec tego dziękuję.

Przechodzimy do pkt II. Przystępujemy do rozpatrzenia i zaopiniowania sprawozdania z wykonania budżetu państwa w części budżetowej 30 – Oświata i wychowanie, oraz w części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 68 i 80. Proszę o zabranie głosu pana Macieja Kopcia podsekretarza stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej Maciej Kopeć:

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, dochody w części 30 – Oświata i wychowanie. Plan dochodów budżetowych w części 30 w ustawie budżetowej na 2019 r. został określony w wysokości 5879 tys. zł. Dochody zrealizowano w łącznej kwocie 8244 tys. zł, tj. w 140% planu. Wydatki budżetu państwa w części 30 – Oświata i wychowanie zaplanowano w kwocie 456 298 tys. zł. Plan po zmianach, z uwzględnieniem zwiększeń rezerw celowych, wyniósł 548 866 tys. zł i został zrealizowany w 93%.

Najwyższe wydatki – 88% ogółu wydatków w części 30 – zostały poniesione w dziale 801 – Oświata i wychowanie. Plan wydatków po zmianach w tym dziale wyniósł 487 146 tys. zł. Został wykonany w 93%. Ponadto wydatki zrealizowano w dziale 150 – Przetwórstwo przemysłowe – 516 tys. zł, w dziale 750 – Administracja publiczna – 44 930 tys. zł, w dziale 752 – Obrona narodowa – 5 tys. zł, w dziale 754 – Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa, w dziale 851 – Ochrona zdrowia – 2272 tys. zł, w dziale 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, na organizację kursu języka polskiego i adaptacyjnego dla repatriantów i członków ich rodzin – 896 tys. zł, w dziale 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza – 2882 tys. zł, a także na wsparcie działań skierowanych do dzieci i młodzieży w obszarze wolontariatu oraz edukacji pozaformalnej, na realizację zadania związanego z wypoczynkiem letnim organizowanym dla dzieci i młodzieży polonijnej oraz Polaków zamieszkujących za granicą, na wypłatę stypendiów przez ministra właściwego do spraw oświaty. Wypłacono 385 stypendiów. W dziale 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego – wydano 9000 tys. zł na dotację przedmiotową dla instytucji kultury Centrum Nauki Kopernik.

Wydatki budżetu środków europejskich w części 30 wynosiły po zmianach 143 683 tys. zł. Zostały zrealizowane w 98%. Powyższe środki były przeznaczone na realizację projektów w ramach Programu Operacyjnego „Wiedza Edukacja Rozwój”.

Budżet zadaniowy w części 30. W 2019 r. w ramach budżetu zadaniowego w części 30 realizowano wydatki w zakresie 7 funkcji państwa. Priorytetowym zadaniem reali-

zowanym przez Ministerstwo Edukacji Narodowej było zadanie 3.1 – Oświata i wychowanie, w ramach funkcji trzeciej – Edukacja, wychowanie, opieka – na które przeznaczono 640 078 tys. zł. Programy wieloletnie realizowane w 2019 r.: Program integracji społeczności romskiej w Polsce na lata 2014-20120, na który wydatkowano 488 tys. zł; Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa, na który wydatkowano – jak już wcześniej mówiono – 14 406 tys. zł; Program Wieloletni NIEPODLEGŁA na lata 2017-2022 wydatkowano 1095 tys. zł; na program wieloletni Posiłek w szkole i w domu – na lata 2019-2023 wydatkowano kwotę 39 911 tys. zł. Ministerstwo Edukacji Narodowej odpowiadało za realizację modułu trzeciego programu wsparcia organów prowadzących publiczne szkoły podstawowe w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki przez organizację stołówek i miejsc spożywania posiłków. To wszystko, jeśli chodzi o część 30.

Jeszcze część 83 – Rezerwy celowe, poz. 68 i 80. W ramach rezerwy celowej poz. 68 – Przygotowanie i przeprowadzenie egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie, w ustawie budżetowej zaplanowano środki w wysokości 4361 tys. zł. Ostatecznie w 2019 r. wydatki związane z przeprowadzeniem egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie zostały sfinansowane z części 30 – Oświata i wychowanie, czyli nie było konieczności uruchamiania środków z rezerwy celowej.

W ramach rezerwy celowej poz. 80 – Podwyższenie wynagrodzeń nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez organy administracji rządowej, w ustawie budżetowej na 2019 r. zaplanowano środki w wysokości 49 954 tys. zł. Wydatki zrealizowano w 95% planu z ustawy budżetowej. Stopień wykonania planu po zmianach wyniósł 100%. Środki były przeznaczone na sfinansowanie podwyższenia od 1 stycznia 2019 r. wynagrodzeń nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez organy administracji rządowej oraz całoroczne skutki podwyższenia od 1 kwietnia 2018 r. wynagrodzeń nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach prowadzonych przez ministra sprawiedliwości. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dziękuję. Bardzo proszę, Najwyższa Izba Kontroli. Proszę o zabranie głosu panią Ilonę Kielan-Glińską wicedyrektor Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego.

Wicedyrektor Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego Najwyższej Izby Kontroli Ilona Kielan-Glińska:

Bardzo dziękuję. Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, Najwyższa Izba Kontroli oceniła pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2019 r. w części – Oświata i wychowanie. Wydatki zaplanowane w tej części w 2019 r. budżetu państwa zostały zrealizowane w kwotach i procentach, o których wspominał pan minister, więc pozwolę sobie tych danych nie przytaczać. Natomiast w wyniku kontroli ponad 5% wydatków zrealizowanych w części 30 budżetu państwa oraz 0,15% wydatków budżetu środków europejskich stwierdzono nieprawidłowości w wydatkowaniu kwoty 1 019 600 zł, co stanowi 0,2% wydatków ogółem w części 30. Pozostałe zbadane wydatki z budżetu państwa i z budżetu środków europejskich zrealizowano w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem przepisów regulujących tryb wykonywania poszczególnych rodzajów wydatków.

Stwierdzone nieprawidłowości w wydatkach budżetu państwa polegały na przyznaniu z naruszeniem prawa trzem nauczycielom nagród ministra edukacji narodowej w łącznej kwocie 22,5 tys. zł, na wydatkowaniu kwoty 448 tys. zł na zakup podręczników i książek pomocniczych do nauki języka litewskiego bez podjęcia starań o poniesienie mniejszego kosztu, na sfinansowaniu wydatków w kwocie 549 tys. zł na produkcję i emisję w telewizji i Internecie spotu edukacyjno-informacyjnego dotyczącego egzaminu ósmoklasisty, egzaminu gimnazjalnego i maturalnego ze środków na to nieprzeznaczonych w budżecie zadaniowym oraz na nieopublikowaniu do dnia 3 kwietnia 2020 r. informacji o dotacjach przyznanych w 2019 r. Minister edukacji narodowej sprawował nadzór i kontrolę nad realizacją wydatków przez jednostki mu podległe oraz nad wykorzystywaniem udzielonych dotacji celowych. Tutaj nie mieliśmy uwag.

Natomiast za istotną nieprawidłowość w zakresie rachunkowości MEN Najwyższa Izba Kontroli uznaje niezachowanie ciągłości numeracji dziennika w komputerowo prowadzonych księgach rachunkowych. Jeżeli chodzi o sprawozdania, Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie prawidłowość sporządzenia łącznych sprawozdań za 2019 r. przez dysponenta części 30 – Oświata i wychowanie, a także sprawozdań jednostkowych urzędu obsługującego ministra. Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 30 na podstawie sprawozdań jednostkowych własnych i podległych jednostek. Kwoty wykazane we tych sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Przyjęty system kontroli zarządczej zapewnia w sposób racjonalny prawidłowość i rzetelność sporządzania sprawozdań budżetowych, w tym sprawozdań z budżetu środków europejskich, sprawozdań w zakresie operacji finansowych z uwzględnieniem sprawozdań dysponenta trzeciego stopnia. Skontrolowane sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Przedstawiają one wiarygodne dane o dochodach i wydatkach oraz związanych z nimi należnościach i zobowiązaniach.

Jeżeli chodzi o wnioski pokontrolne, które sformułowała Najwyższa Izba Kontroli, były one związane z nieprawidłowościami. Wnioski znajdują się na str. 16 informacji o wynikach kontroli, która w tym roku jest państwu przedstawiona w troszeczkę innym układzie. Powyższe wnioski znajdują się w informacjach dodatkowych. Wymienię tylko kilka z nich. Dotyczyły one zapewnienia jednolitej procedury wewnętrznego opiniowania w Ministerstwie Edukacji Narodowej wniosków w sprawie przyznania nagrody ministra za osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze wpływających poza trybem określonym w § 5 rozporządzenia ministra edukacji narodowej w sprawie kryteriów i trybu przyznawania nagród dla nauczycieli. Kolejny wniosek dotyczył rzetelnego sprawdzania osiągnięć dydaktyczno-wychowawczych nauczycieli nagradzanych z inicjatywy własnej ministra oraz wypracowania rozwiązania zapewniającego oszczędne wykorzystanie środków na zadanie zapewnienia szkołom dostępu do podręczników służących kształceniu języka ojczystego uczniów mniejszości litewskiej. Jak już mówiłam, pozostałe wnioski są szczegółowo opisane w informacji. Bardzo dziękuję za uwagę.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dziękuję. Bardzo proszę, koreferat i wnioski do opinii Komisji przedstawi poseł Sławomir Skwarek.

Poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, panie ministrze, pani dyrektor, szanowni państwo, prognozę dochodów budżetowych dla części 30 – Oświata i wychowanie, ustalono może w niewielkiej kwocie patrząc na budżet państwa – 5879 tys. zł. Warto jednak zauważyć, że dochody zrealizowano w wysokości aż – może w cudzysłowie – 8244 tys. zł, co stanowi 140,2% planu i 117,3% wpływów z 2018 r. Dochody zostały osiągnięte w kilku działach klasyfikacji budżetowej. Zdecydowanie wyższe niż szacowano dochody ponad plan wykonano w dziale 801 – Oświata i wychowanie. We wspomnianym dziale 801 wpływy wyniosły 8040 tys. zł, co stanowi 138,9% planu. Oznacza to wzrost w stosunku do 2018 r. o 18,3%.

Wydatki określone ustawą budżetową na 2019 r. przewidywały dla części 30 – Oświata i wychowanie, limit w kwocie 456 298 tys. zł. Ten limit został zwiększony w wyniku przeniesienia środków z rezerw celowych o kwotę 101 200 tys. zł. Ustalony po zmianach plan zamknął się kwotą 548 866 tys. zł. Wydatki zostały ostatecznie wykonane w wysokości 512 466 tys. zł, co stanowiło 93,4% planu. Wydatki w części 30 ponoszono w ramach 8 działów klasyfikacji budżetowej, jednak dwa działy, 750 – Administracja publiczna, oraz 801 – Oświata i wychowanie, zrealizowały 97% wydatków w części 30. Było to odpowiednio 8,8% oraz 88,2%.

W największym dziale, tj. w dziale 801 – Oświata i wychowanie, zrealizowano wydatki w kwocie 452 000 tys. zł, co stanowi 92,8% planu po zmianach oraz 106,4% wydatków w stosunku do 2018 r. Najniższy stopień wykonania planu dotyczy rozdziałów 80153, 80179, 80195. Wysoka Komisjo, tu warto zauważyć, że na posiedzeniu Podkomisji stałej do spraw ekonomiki edukacji i nauki w dniu 19 czerwca br. pan minister Kopec szczegółowo

łowo wyjaśnił wydatki w dziale 801. Dodatkowo uzupełnił tę informację pismem, które otrzymaliśmy dzisiaj na ręce przewodniczącego podkomisji pana Tomasza Zielińskiego. Otrzymali je również pozostali posłowie. Myślę, że tym pismem pan minister troszeczkę rozwiął, bądź nie rozwiął, wątpliwości. Czy rozwiął wątpliwości? To jest do wyboru.

Odniosę się jeszcze do rezerw celowych w części 83, poz. 68 i 80. Jak pan minister powiedział, poz. 68 ma tytuł – Przygotowanie i przeprowadzenie egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie. Tę rezerwę zaplanowano w kwocie 4361 tys. zł. Środki z tej rezerwy zostały w całości zablokowane decyzją ministra. Nie było potrzeby, więc pan minister nie składał wniosków o ich uruchomienie. Poz. 80 rezerw celowych będąca również w dyspozycji ministra edukacji, to środki na podwyższenie wynagrodzeń nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez organy administracji rządowej. Rezerwę zaplanowano na kwotę 49 954 tys. zł. Kwota rezerwy została rozdysponowana w wysokości 47 594 tys. zł, z przeznaczeniem na podwyższenie wynagrodzeń nauczycieli. Te środki przekazano do 7 części.

W związku z ogólną oceną pozytywną Najwyższej Izby Kontroli oraz pozytywną oceną Biura Analiz Sejmowych wykonania budżetu państwa w części 30 – Oświata i wychowanie, oraz części 83 – Rezerwy celowe, poz. 68 i 80, składam wniosek do Wysokiej Komisji o pozytywne zaopiniowanie wykonania budżetu w 2019 r. w wyżej wymienionych częściach. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dziękuję bardzo. Otwieram dyskusję. Czy ktoś z państwa posłów chce zabrać głos? Bardzo proszę. Pani poseł Krystyna Szumilas.

Poseł Krystyna Szumilas (KO):

Ja tylko w formie uwag i prośby. Przede wszystkim mam prośbę o rzetelne informowanie posłów i opinii publicznej o tym, co dzieje się w Ministerstwie Edukacji Narodowej. Zwracam uwagę, że było wystąpienie różnych podmiotów do Ministerstwa Edukacji Narodowej o informacje w trybie dostępu do informacji publicznej. Chodzi o zakup ogłoszeń w postaci listu do rodziców i opiekunów, a także kampanii #JesteśmyzWami. W swoim sprawozdaniu Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na to, że minister edukacji z naruszeniem prawa oraz nierzetelnie udzielał informacji o kosztach zakupu w prasie i w mediach. Nie wypada, żeby minister edukacji próbował nierzetelnie informować opinię publiczną o tym, co się dzieje, czy w jakiś sposób omijał prawo. Jest bezpośrednia prośba do pana ministra Kopcia, aby przekazał panu ministrowi Piątkowskiemu informację, że to nie wypada. Uczymy młodzież, więc warto byłoby po prostu mówić prawdę.

Druga rzecz dotyczy nagród dla nauczycieli. Po pierwsze, blokada środków nastąpiła pod koniec roku. Z tego funduszu na nagrody dla nauczycieli zostały zablokowane 2164 tys. zł. Te pieniądze nie poszły na nagrody. Poszły prawdopodobnie na 500+. Nie wiem, ale wyczytałam to gdzieś w sprawozdaniach. Natomiast faktem jest, że te 2000 tys. zł nie trafiły na nagrody dla nauczycieli, pomimo niskich pensji oraz trudnego dla nich okresu, ponieważ następowała „deforma” i zmiany w systemie edukacji. Nauczyciele byli na pierwszej linii frontu. Musieli sobie radzić z tymi wszystkimi problemami. Jest to tym bardziej bulwersujące, ponieważ Najwyższa Izba Kontroli pokazuje, że minister sam odrzucił część wniosków złożonych przez dyrektorów i różne organizacje pozarządowe czy organizacje społeczne i przyznał nagrody na podstawie wniosków, które nie spełniały wymogów przyjętego przez niego rozporządzenia.

To także pokazuje nieszanowanie prawa. Jeżeli odrzucamy jakieś wnioski, które nie spełniają wymagań, to również wnioski przyjęte z inicjatywy samego ministra powinny być odrzucone przez tego ministra, jeżeli nie spełniają wymagań. Tymczasem Najwyższa Izba Kontroli pokazuje, że te wnioski nie spełniały wymogu posiadania wyróżniającej oceny pracy przez nauczycieli. Przy okazji jest też prośba o to, żeby uporządkować tryb przyznawania nagród w ministerstwie. Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na to, że tej procedury tak naprawdę nie ma. Panie ministrze, warto byłoby się temu przyjrzeć, żeby w następnym roku nie było takich uwag. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Bardzo proszę, pani Joanna Fabisiak.

Posel Joanna Fabisiak (KO):

Bardzo dziękuję. Jeden temat poruszałam już na poprzednim posiedzeniu Komisji, ale odpowiedź, którą otrzymałam, zdumiała mnie. Dotyczy to Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa. Na str. 31 jest priorytet trzeci. Jak słyszeliśmy, również na poprzednim posiedzeniu Komisji, w 2016 r., 2017 r. i 2018 r. została wykorzystana pełna kwota. W 2019 r. wykorzystano tylko połowę tej kwoty. Ale jeszcze nie to byłoby najgorsze. Żle się stało, ale się stało. Natomiast zdumiało i przestraszyło mnie to, że pan minister powiedział, że zdaniem osób, z którymi ta sprawa była konsultowana, na rozwój tego programu wystarczy tylko połowa tej kwoty, czyli 14 000 tys. zł. Z całą pewnością nie wystarczy. Wypowiadam się w imieniu bibliotek, bibliotekarzy i polskiej listy książki. Wiemy, że czytelnictwo wygląda tragicznie. Wszystkich nas bardzo cieszy ten program – Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa. I to był priorytet. Tymczasem faktem jest, że te środki zostały wykorzystane w znikomej części. Jak słyszę, plan na przyszły rok czy prognoza jest mizerna. Zatem, chciałabym zapytać pana ministra, czy jest prawdą, że w przyszłorocznym budżecie będzie takie ograniczenie tych środków?

Drugie pytanie dotyczy nauczania języka polskiego repatriantów. Na to, czy ci, którzy do nas przyjeżdżają – którzy całymi latami marzyli o tym, żeby do nas przyjechać – zaaklimatyzują się, zaadaptują, zintegrują i będą się czuli w Polsce, jak w swojej ojczyźnie, ogromny wpływ ma nauka języka polskiego, która wyglądała niedobrze. Mówimy o budżecie i o wielkich sprawach, a ja mówię o konkretnych sprawach. Rozmawiałam z repatriantami w Pułtuskach i w innych miejscach. Oni mieli np. jedną lekcję tygodniowo. Zatem przy analizie budżetu i wykonania budżetu chciałabym zapytać, jaki procent wykonania budżetu stanowiła kwota 83 tys. zł? Cały budżet na ten cel był dalece niewystarczający, ale czy w 2019 r. wykorzystano go w 100%. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dziękuję. Zamykam dyskusję. Były oświadczenia, uwagi i pytania. Czy pan minister chciałby się odnieść do pytań?

Podsekretarz stanu w MEN Maciej Kopec:

Pani przewodnicząca, oczywiście. W kwestii uwag zgłoszonych przez Najwyższą Izbę Kontroli, bardzo szczegółowo się do nich odnosiłem i wyjaśnialiśmy. W kwestii chociażby tego spotu istotną kwestią jest to, w jakim momencie to się pojawiło. To był okres strajków i związanych z tym niepokojów społecznych. W odpowiedzi na to zostały podjęte te działania ministra, o których była mowa. Natomiast udzielanie odpowiedzi na to pytanie odbywało się z zachowaniem procedur określonych w ustawie o dostępie do informacji publicznej. Natomiast wykonawca zlecenia zastrzegł sobie poufność. Minister zwrócił się do właściwej firmy z pytaniem o to, czy może ujawnić dane dotyczące umowy. Takiej zgody nie było. Później pojawiły się kolejne pytania w formie zapytań poselskich i pytań prasowych. Minister ponownie zwracał się o udzielenie odpowiedzi. W odpowiedzi dla redakcji „Rzeczpospolitej” rzecznik prasowy wskazał kwotę umowy netto, czyli cenę bez podatku VAT.

Oczywiście, tam, gdzie są zalecenia Najwyższej Izby Kontroli w tej sprawie, Ministerstwo Edukacji Narodowej będzie podejmować działania, które wynikają z tych zaleceń. To jest jedna kwestia. Natomiast tutaj – oczywiście – nie chodziło o ukrywanie czegośkolwiek, tylko o uwagę firmy, która uważała, że ujawnianie pewnych kwot w momencie, kiedy ta umowa jest wykonywana, będzie z punktu widzenia jej interesów szkodliwe. To jest jedna kwestia.

Kwestia dotycząca nagród. Jeżeli chodzi o Kartę Nauczyciela i o rozporządzenie z 2009 r., które dotyczy nagród ministra edukacji, to – oczywiście – są to przepisy, które zdaniem ministra we właściwy sposób zabezpieczają wykonanie tego zadania. Ustalenie szczegółowych kwestii procedowania należy do kompetencji przewodniczącego komisji. To przewodniczący komisji ustala sposób procedowania, jak również opiniowania tych wniosków – pozytywnie i negatywnie. Trzeba też pamiętać, że komisja, która opiniuje wnioski, nie podejmuje decyzji w zastępstwie ministra, ale pełni wobec niego rolę opiniodawczo-doradczą. To są nagrody przyznawane z inicjatywy ministra. Mogą być przyznane z inicjatywy ministra, więc minister podjął taką decyzję. Natomiast w przypadku

wspomnianych trzech nagród uwaga jest jak najbardziej słuszna. Minister zobowiązuje się do rzetelności, jeżeli chodzi o faktyczną ocenę tych wniosków i sprawdzanie kryteriów, które są wskazane w rozporządzeniu, w § 2.

Kolejna kwestia dotyczy Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa. Jest to program ministra kultury i dziedzictwa narodowego. Minister jest wykonawcą części tego programu. Oczywiście, te środki są nadal w Narodowym Programie Rozwoju Czytelnictwa. Jak najbardziej w dalszym ciągu pozostają w tym programie.

Natomiast co do repatriantów, te środki były wyższe niż w roku poprzednim. Zostały wykonane w 97%. Wydatki na ten cel realizowane są przez Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą. To, że nie jest to wykonanie w 100% wynika z tego, że po prostu tyle osób zgłosiło się do tego programu, czyli mniej niż planowano. Niezależnie od tego programu minister podjął wiele działań, co widać po zmianach przepisów prawa oświatowego, które dotyczą w ogóle Polaków przybywających z zagranicy, czy osób, które uczą się dodatkowo języka polskiego. Mogą się go uczyć dodatkowo w różnych formach, czyli w postaci zajęć dodatkowych, np. w postaci specjalnych oddziałów, które można powołać do nauczania takich osób.

Zatem minister na pewno podjął wiele dodatkowych działań, niezależnie od wydatków, które stanowią pomoc dla repatriantów. Czyli możemy powiedzieć, że te działania były absolutnie wystarczające i odpowiadały istniejącemu zapotrzebowaniu.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dziękuję. Czy jest sprzeciw wobec wniosku pana posła Sławomira Skwarka o pozytywne zaopiniowanie sprawozdania z wykonania budżetu państwa w częściach 30 – Oświata i wychowanie, oraz 83 – Rezerwy celowe, poz. 68 i 80? Nie widzę.

Stwierdzam, że Komisja przyjęła wniosek.

Przystępujemy do rozpatrzenia i zaopiniowania sprawozdania z wykonania budżetu państwa w zakresie części budżetowej 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka, agencji wykonawczych – Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, Narodowego Centrum Nauki, a także państwowych osób prawnych – Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej i Centrum Łukasiewicz, części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, poz. 71 i 81. Proszę o zabranie głosu pana Grzegorza Wrochnę, podsekretarza stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego Grzegorz Wrochna:

Dziękuję bardzo. Wysoka Komisjo, stosownie do porządku obrad Wysokiej Komisji wykonanie budżetu w części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka, zaprezentuję w ujęciu: dochody i wydatki budżetowe, w tym subwencje, dotacje podmiotowe i celowe oraz programy wieloletnie, a także agencje wykonawcze oraz państwowe osoby prawne.

Na wstępie chciałbym poinformować, że 2019 r. był pierwszym rokiem pełnego korzystania przez podmioty tworzące system nauki i szkolnictwa wyższego z nowych strumieni finansowych, wyznaczonych przepisami ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Wcześniej systemy te funkcjonowały oddzielnie. Upoważnione podmioty działające w tych obszarach otrzymywały środki na działalność w ramach 2 strumieni. Osobno były to dotacje na utrzymanie potencjału badawczego związanego z działalnością statutową jednostki, a osobno dotacje na prowadzenie działalności dydaktycznej w zakresie kształcenia. W 2019 r. po raz pierwszy jednostki otrzymały środki przeznaczone na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego i badawczego w ramach jednej subwencji, która mogła być wydatkowana w sposób elastyczny.

Jeśli chodzi o dochody budżetowe, w ustawie budżetowej na 2019 r. zaplanowano dochody w wysokości 31 500 tys. zł, z tego: w dziale 730 – Szkolnictwo wyższe i nauka – 31 200 tys. zł, w dziale 750 – Administracja publiczna – 35 tys. zł, a w dziale 752 – Obrona narodowa – 300 tys. zł. Wykonanie dochodów w części 28 wyniosło 110 500 tys. zł, tj. 350% planu.

Jeśli chodzi o wydatki budżetowe, w ustawie budżetowej w części 28 zaplanowano wydatki w 5 działach budżetowych w łącznej kwocie 22 500 000 tys. zł, z tego w ramach

środków budżetu państwa – 20 000 000 tys. zł i w ramach budżetu środków europejskich – 2 360 000 tys. zł. W trakcie trwania roku budżetowego plan wydatków zwiększono łącznie o 1 800 000 tys. zł, tj. do wysokości 24 300 000 tys. zł, z tego w ramach środków budżetu państwa – 20 800 000 tys. zł i budżetu środków europejskich – 3 500 000 tys. zł. Plan wydatków zrealizowano w kwocie 24 098 000 tys. zł, tj. w 99,1%. Zasadniczą część wydatków realizowanych w tej części stanowiły wydatki w dziale 730 – Szkolnictwo wyższe i nauka. Stanowiły one 98,8% ogółu wydatków w tej części.

W zakresie działu 730 zrealizowano wydatki bieżące, dotacje i subwencje, świadczenia na rzecz osób fizycznych, wydatki bieżące jednostek w kwocie 19 734 000 tys. zł. Wydatki majątkowe krajowe to kwota 511 000 tys. zł. Wydatki na realizację projektów unijnych poniesiono w łącznej kwocie wyniosły ponad 3 500 000 tys. zł. W ramach współfinansowania krajowego oraz kwoty 3 300 000 tys. zł z budżetu środków europejskich poniesiono wydatki w ramach programów operacyjnych „Inteligentny Rozwój”, „Wiedza Edukacja Rozwój”, „Innowacyjna Gospodarka”, „Polska Cyfrowa”, „Polska Techniczna”, a także na współfinansowanie regionalnych programów operacyjnych.

Pozostałe wydatki w części 28 w kwocie 293 000 tys. zł wydatkowano w 4 działach budżetowych. W dziale 750 – Administracja publiczna – wydano 59 000 tys. zł, w dziale 752 – Obrona narodowa – 200 000 tys. zł, w dziale 851 – Ochrona zdrowia – 18 000 tys. zł i w dziale 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego – 17 000 tys. zł, przeznaczonych głównie na Centrum Nauki Kopernik i Narodowe Muzeum Techniki. Realizowano także programy wieloletnie, łącznie na kwotę 51 000 tys. zł. Jednym z tych programów był program „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy” z kwotą 10 500 tys. zł. Drugim był program „Uniwersytet Warszawski” z kwotą 35 000 tys. zł. Trzecim był program „Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu” z kwotą 5700 tys. zł.

Przejdę teraz do Narodowego Centrum Nauki. Przypomnę tylko, że Narodowe Centrum Nauki wspiera działalność naukową w zakresie badań podstawowych podejmowanych w celu zdobycia nowej wiedzy. Przychodami są dotacje otrzymywane z budżetu państwa na realizację zadań ustawowych oraz na pokrycie bieżących kosztów i dofinansowanie inwestycji związanych z zarządzaniem wykonywanymi zadaniami. Ponadto NCN może uzyskiwać przychody z innych źródeł, w tym środki przekazywane przez krajowe i zagraniczne podmioty finansujące programy badawcze. Całkowite koszty poniesione przez NCN w 2019 r. wyniosły 1 240 000 tys. zł, w tym na realizację 1 200 000 tys. zł, co stanowiło 97,2% kosztów ogółem.

Jeśli chodzi o Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, realizuje ono zadania z zakresu polityki naukowej. Centrum wspiera tworzenie nowoczesnych rozwiązań i technologii poprzez finansowanie projektów badawczo-rozwojowych ukierunkowanych na zacieśnienie współpracy sektorów nauki i gospodarki. Centrum dąży do zintensyfikowania komercjalizacji efektów badań naukowych. Ponadto NCBR pełniło funkcję instytucji pośredniczącej w trzech programach operacyjnych: „Inteligentny Rozwój”, „Wiedza Edukacja Rozwój” oraz „Polska Cyfrowa”. Całkowite koszty poniesione przez NCBR wraz ze środkami europejskimi wyniosły prawie 4 350 000 tys. zł, w tym na realizację zadań przeznaczono 4 200 000 tys. zł. NCBR finansowało w 2019 r. m.in. realizację badań stosowanych w formie projektów wykonanych w ramach programów ustanowionych przez centrum, np. programy „STRATEGMED”, „TECHNOSTRATEG”, „GOSPOSTRATEG”, itd.

Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej została utworzona w celu wsparcia wymiany akademickiej oraz współpracy międzynarodowej. Działalność NAWA ma wpływać na potencjał polskiej nauki oraz szkolnictwa wyższego. W tym celu agencja realizuje programy, które są kierowane do studentów oraz do kadry naukowej. Całkowite wydatki poniesione przez NAWA wraz ze środkami europejskimi wyniosły łącznie 184 000 tys. zł, w tym koszty realizacji zadań – 163 500 tys. zł, co stanowi 89% kosztów ogółem.

I wreszcie dopiero co utworzona Sieć Badawcza Łukasiewicz. Całkowite koszty poniesione w 2019 r. wyniosły 12 400 tys. zł. Może jeszcze przypomnę, że Sieć Badawczą Łukasiewicz tworzą Centrum Łukasiewicz oraz instytuty działające w ramach sieci. Centrum Łukasiewicz jest państwową osobą prawną powołaną do planowania i koordynowania badań naukowych i prac rozwojowych prowadzonych przez instytuty sieci.

Została jeszcze Polska Akademia Nauk. Przepraszam, i rezerwy celowe – rezerwa celowa na zwiększenie wynagrodzeń pracowników uczelni, tj. część 83 poz. 71. W ustawie budżetowej na 2019 r. były to środki pod nazwą „Środki na zwiększenie wynagrodzeń pracowników uczelni”. W tej rezerwie zabezpieczono 916 500 tys. zł. Środki te rozdysponowano w pełnej wysokości. Przeznaczono je na podwyższenie wynagrodzeń pracowników uczelni.

Środki na zwiększenie nakładów w obszarze badań naukowych oraz w obszarze badań i rozwoju to część 83 poz. 81. Środki te znalazły się w rezerwie celowej pod nazwą „Środki na zwiększenie nakładów w obszarze badań naukowych oraz w obszarze badań i rozwoju”. W tym obszarze zapewniono środki w wysokości 42 000 tys. zł. Ta rezerwa została rozdysponowana w wysokości 29 500 tys. zł. Środki przeznaczono dla Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku oraz dla uczelni publicznych nadzorowanych przez ministra kultury i dziedzictwa narodowego.

Teraz przechodzę do Polskiej Akademii Nauk.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Przepraszam bardzo, ale to nie ta część. Do tego jeszcze dojdziemy. Wobec tego dziękuję bardzo.

Podsekretarz stanu w MNiSzW Grzegorz Wrochna:

Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Szanowni państwo Izabela Żmudka, Zbigniew Błocki, Grażyna Żebrowska i Piotr Dardziński, jak rozumiem, pozostają do dyspozycji w trakcie dyskusji. Dziękuję.

Proszę o zabranie głosu panią Ilonę Kielan-Glińską, wicedyrektor Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego NIK.

Wicedyrektor departamentu NIK Ilona Kielan-Glińska:

Bardzo dziękuję. Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonanie budżetu państwa w części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka. Nasza ocena wynika z badania 7% wydatków z budżetu państwa, tj. kwoty prawie 1 500 000 tys. zł oraz 33,7% wydatków z budżetu środków europejskich, czyli kwoty ponad 1 000 000 tys. zł. Na tej podstawie stwierdziliśmy, że wydatki te zostały zrealizowane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem przepisów regulujących tryb wykonywania poszczególnych rodzajów wydatków. W zbadanych próbach nie wystąpiły przypadki niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków.

Pozytywnie oceniono również wykorzystanie dotacji podmiotowych udzielonych z części 28 przez trzy kontrolowane uczelnie publiczne, w których została przeprowadzona kontrola na miejscu. Dotyczyło to Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy oraz Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku-Białej. Stwierdzone w jednej jednostce nieprawidłowości nie miały wpływu na ocenę kontrolowanej działalności.

Minister nauki i szkolnictwa wyższego sprawował nadzór i kontrolę nad realizacją wydatków przez jednostki nadzorowane oraz nad wykorzystaniem udzielonych dotacji celowych. Nie mieliśmy żadnych uwag do formy sprawowania tego nadzoru i kontroli. Najwyższa Izba Kontroli również pozytywnie zaopiniowała prawidłowość sporządzenia łącznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań w zakresie operacji finansowych za 2019 r. Stwierdziliśmy również, że system kontroli zarządczej, który niewątpliwie musiał być dostosowany do nowej części budżetowej, która pojawiła się w tym roku, zapewniał w racjonalny sposób prawidłowość sporządzania sprawozdań. Skontrolowane sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Bardzo dziękuję.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dziękuję. Bardzo proszę pana posła Zbigniewa Girzyńskiego o przedstawienie koreferatu i wniosków do opinii Komisji.

Posel Zbigniew Girzyński (PiS):

Dziękuję bardzo. Szanowna pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, panie ministrze, czcigodni goście, mam zaszczyt przedstawić koreferat dotyczący sprawozdania z wykonania budżetu naszego państwa za 2019 r. w części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka, oraz w części 83, w zakresie rezerw celowych poz. 71 i 81.

Wykonanie budżetu państwa w 2019 r. w zakresie części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka, oraz planu finansowego agencji wykonawczych – Narodowego Centrum Nauki oraz Narodowego Centrum Badań i Rozwoju – a także planu finansowego państwowych osób prawnych – Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej i Centrum Łukasiewicz – zyskało pozytywne opinie zarówno Najwyższej Izby Kontroli, o czym mogli się państwo przekonać przed chwilą z ust pani dyrektor, jak i Biura Analiz Sejmowych, które koreferent podziela. Zwrócono uwagę na wzrost – w porównaniu do 2018 r. – łącznych nakładów na szkolnictwo wyższe i naukę o 10,6%. Było to spowodowane zarówno wyższymi wydatkami z budżetu środków europejskich – wzrost o 53,9%, jak również zwiększeniem wydatków budżetu państwa w tym obszarze o 5,8% w porównaniu do 2018 r.

W budżecie państwa na 2019 r. w rezerwie celowej w części 83 poz. 71 ujęto środki na zwiększenie wynagrodzeń pracowników uczelni. W tej pozycji zabezpieczono środki w wysokości ponad 916 000 tys. zł, które zostały w całości wykorzystane na podwyżki wynagrodzeń pracowników uczelni publicznych nadzorowanych przez ministra nauki i szkolnictwa wyższego oraz uczelni niepublicznych prowadzonych przez kościoły i związki wyznaniowe, finansowanych na zasadach uczelni publicznych, a także pracowników uczelni medycznych, artystycznych, wojskowych, morskich i służb państwowych nadzorowanych przez właściwych ministrów. Mogę dodać od siebie, jako pracownik jednej z uczelni publicznych, nie twierdząc, że dzisiejszy poziom zarobkowania na uczelniach jest zadowalający, że rzeczywiście jest to znaczący i wyraźnie odczuwalny wzrost w porównaniu z latami poprzednimi.

W ustawie budżetowej na 2019 r. w zakresie rezerwy celowej w części 83 poz. 81 ujęto środki na zwiększenie nakładów w obszarze badań naukowych oraz w obszarze badań i rozwoju. W tej pozycji zabezpieczono środki w wysokości 42 000 tys. zł. Rezerwa została rozdysponowana w nieco ponad 70%. Wydatkowano 29 500 tys. zł, z czego dla Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku na utworzenie przy tym uniwersytecie i obsługę Centrum Sztucznej Inteligencji Medycznej – 17 000 tys. zł oraz dla uczelni publicznych nadzorowanych przez ministra kultury i dziedzictwa narodowego na utrzymanie i rozwój potencjału badawczego, które w ramach tej rezerwy otrzymały środki w wysokości 12 500 tys. zł.

W związku z powyższym, przychylając się do opinii Biura Analiz Sejmowych oraz Najwyższej Izby Kontroli, stwierdzam prawidłowe wydatkowanie środków w omawianym zakresie i rekomenduję przyjęcie sprawozdania z wykonania budżetu państwa w 2019 r. w części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka, oraz w części 83 w zakresie rezerw celowych poz. 71 i 81. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dziękuję bardzo. Otwieram dyskusję. Czy ktoś z państwa posłów chciałby zabrać głos? Oczywiście. Bardzo proszę, pani poseł Fabisiak.

Posel Joanna Fabisiak (KO):

Bardzo dziękuję. Moje pytanie dotyczy Narodowego Centrum Wymiany Akademickiej. Jak przed chwilą słyszeliśmy, na ten cel wydatkowano 184 000 tys. zł, ale to było tylko 89%. Tymczasem istotą powołania Narodowego Centrum Wymiany Akademickiej było umiędzynarodowienie polskiego szkolnictwa wyższego, co jest istotą i w tej chwili chyba największym problemem. Mamy bardzo niewielkie umiędzynarodowienie. To jest jeden z istotnych powodów niesatysfakcjonującego istnienia w rankingach wyższych uczelni. Zatem chciałam spytać, jaki był powód tak niedużego wykonania?

I jeszcze jedno pytanie, wiążące się ściśle z tym, co wynika z tego sprawozdania, które otrzymaliśmy. Na str. 31 jest mowa o zaproszeniu i o stypendiach dla wielu studentów zagranicznych. Informacje, które mam akurat ze Stanów Zjednoczonych pokazują, że bardzo trudno jest otrzymać stypendium. Narodowa agencja bardzo chętnie daje

stypendia na wyjazd polskich studentów czy polskich naukowców. Natomiast starania o otrzymanie stypendium przez studenta amerykańskiego – bo takie przykłady mogą ministerstwu podać i to liczne – zakończyły się fiaskiem. Stąd moje pytanie o niewystarczające, o dalece niewystarczające moim zdaniem, wykonanie. Chyba, że źle usłyszałam. Proszę wówczas łaskawie mnie skorygować. Jak usłyszałam, wykonanie tego budżetu, to tylko 89%. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dziękuję. Proszę bardzo, pan poseł Piotr Borys.

Poseł Piotr Borys (KO):

Bardzo dziękuję. Pani przewodnicząca, szanowni państwo, nie mam uwag do sprawozdań z poszczególnych działów, które państwo przedstawiali Wysokiej Komisji. Natomiast chciałbym zadać pytanie. W jednej przestrzeni, jeżeli chodzi o NCBR, wszyscy jesteśmy biorcami informacji publicznych. Dlatego chciałem zapytać o państwa ocenę jednego podmiotu. Oceniając agendy rządowe i państwa działalność podległą Ministerstwu Szkolnictwa Wyższego i Nauki nie sposób nie zapytać o NCBR i o współpracujące podmioty. Jednym z nich czy kilkoma z nich są podmioty związane z panem ministrem Szumowskim. Chciałem zapytać, jak państwo oceniają projekty realizowane przez firmę OncoArendi? Według informacji publicznych, co podkreślam raz jeszcze, firma otrzymała ponad 187 000 tys. zł dotacji na 11 projektów. Jak podają media – podkreślam raz jeszcze, że jest to informacja medialna – z tego 140 000 tys. zł udzielono w ostatnich 4 latach. Jak wygląda wdrożenie tych projektów? Jaka jest ocena realizacji wdrożeń projektów od strony wypełnienia wskaźników? Jak przebiegała ocena wniosków?

Posiłkuję się medialnymi informacjami i wiem, że jako ekspert w części ocen brał udział również pan Marcin Szumowski, wymiennie z panem Orłowskim, również jednym z ekspertów, jak również beneficjentem. Chciałem zapytać, jak państwo to oceniają dlatego, że ocena także tych publicznych informacji w jakiś sposób rzutuje również na ocenę NCBR, które przecież w większości wykonuje swoje zadania ustawowe i wspiera komercjalizację badań i polską naukę, którego celem jest to, żeby weszła na rynek polski i europejski i żeby komercjalizować polskie badania. Chciałem zapytać, jak oceniają państwo te wyniki. Od tego też będziemy uzależniali głosowanie w tej sprawie. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dziękuję. Czy jeszcze ktoś z posłów chciałby zabrać głos?

Poseł Joanna Fabisiak (KO):

Dziękuję, pani przewodnicząca. Zastanawiałam się, czy zadać to pytanie, ale w sprawozdaniu nie znalazłam informacji dotyczącej wsparcia uczelni niepublicznych. Mam pełną świadomość, że budżet państwa w sposób naturalny omija to finansowanie. Niemniej jednak w sytuacji, która jest obecnie – popandemicznej – patrzę na to, jak gdyby na wyrost. Sytuacja tych szkół będzie bardzo trudna. Zatem bardzo proszę pana ministra o informację o tym, jakiego rodzaju wsparcia z budżetu państwa doznają uczelnie niepubliczne. Chodzi o innego rodzaju wsparcie, a nie o finansowanie wprost np. studentów, edukacji czy cyfryzacji. Jakie jest to inne wsparcie? Jakie kwoty przeznaczane są na wsparcie uczelni niepublicznych, które przecież de facto kształcą studentów i to dobrze kształcą? Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dziękuję bardzo. Proszę pana ministra o odpowiedź.

Podsekretarz stanu w MNiSzW Grzegorz Wrochna:

Dziękuję bardzo. Odpowiadając na pytanie dotyczące wydatków Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej powiem, że tu rzeczywiście było pewne nieporozumienie. W pierwotnej wersji ustawy budżetowej zaplanowano jedynie 138 000 tys. zł. Później okazało się, że potrzeby są większe i ta kwota została zwiększona. Jak czytałem, całkowite wydatki stanowiły 183 600 tys. zł, czyli ze 138 000 tys. zł poszliśmy na prawie 184 000 tys. zł. Żeby podać ściśle liczby powiem, że 184 000 tys. zł stanowiły 96% środków przyznanych po tym zwiększeniu. Tak, tu rzeczywiście, zgadzając się z tymi prio-

rytetami, które pani poseł wymieniła, w trakcie roku zwiększaliśmy finansowanie, żeby wypełnić te zadania.

Odpowiem na pytania związane z działalnością NCBR głównie przed 2015 r., bo tego dotyczyły kwestie, które były poruszane w mediach. Rzeczywiście, kontrola Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego przeprowadzona w latach 2015-2016 wykazała pewne nieprawidłowości związane z doбором ekspertów do oceniania programów, z zapewnieniem, żeby nie było konfliktów interesów. Informacje o tych nieprawidłowościach zostały nawet przekazane do prokuratury i do CBA. Jednocześnie ministerstwo podjęło bardzo daleko zakrojone działania naprawcze. Nastąpiła zmiana kierownictwa NCBR. Wprowadzono wiele procedur, które w szczególności miały zapobiegać konfliktowi interesów.

W okresie, kiedy zdarzały się te nieprawidłowości, pan Łukasz Szumowski nie pracował jeszcze w ministerstwie nauki. Kiedy rozpoczął pracę w ministerstwie nauki spółka, w którą był zaangażowany jego brat, tylko raz dostała dofinansowanie. Kilka projektów tej spółki było odrzuconych. To był właśnie skutek bardziej ostrych kryteriów doboru ekspertów i troski o brak konfliktu interesów. Co więcej, doniesienia czy oskarżenia pana ministra Szumowskiego o to, że miał jakiś wpływ na decyzje podejmowane w Narodowym Centrum Badań i Rozwoju nie mają – że tak powiem – potwierdzenia na trzech płaszczyznach. Po pierwsze, jak powiedziałem, akurat wtedy, kiedy przyszedł do ministerstwa, spółka przestawała dostawać granty. Po drugie, nigdy nie nadzorował Narodowego Centrum Badań i Rozwoju. Owszem, miał w swoim zakresie... Nie miał tego w swoim zakresie obowiązków. Były dni, w których zastępował ministra odpowiedzialnego za NCBR, ale tylko raz zdarzyło się, że musiał skorzystać z tych uprawnień i podpisać formalną decyzję, która tak naprawdę nie była jego decyzją, tylko umową wynikającą z decyzji rządowej. Po trzecie, ministerstwo nauki i ministrowie nie mają wpływu na wybór projektów. Po prostu, procedury w Narodowym Centrum Badań i Rozwoju są tak skonstruowane, że Narodowe Centrum Badań i Rozwoju ma tu całkowitą autonomię. Na żadnym etapie ministrowie nie mają wpływu na wybór konkretnych projektów. Tak, że nieprawidłowości – owszem – były. Natomiast pan minister Łukasz Szumowski nie miał z tym nic wspólnego, bo wtedy po prostu nie pracował w ministerstwie. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dziękuję. Już koniec. Tak, to możemy dyskutować bez końca. 30 sekund.

Poseł Piotr Borys (KO):

W takim razie chciałem tylko zapytać, jaka była skala dotacji dla firmy OncoArendi pomiędzy 2015 r., a 2020 r.? Jak wygląda ocena realizacji projektów badawczych, jeżeli chodzi o kwestie osiągnięcia wskaźników i realizacji przyjętych umów, z których korzysta ta spółka? Dziękuję.

Podsekretarz stanu w MNiSzW Grzegorz Wrochna:

Myszę, że o takich szczegółach odpowiemy na piśmie, żeby uniknąć jakichkolwiek błędów. Nie chciałbym odpowiadać z pamięci.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dziękuję. Zamykam dyskusję.

Czy jest sprzeciw wobec wniosku pana posła Zbigniewa Girzyńskiego o pozytywne zaopiniowanie sprawozdania wykonania budżetu w zakresie części budżetowej 28, państwowych osób prawnych oraz części 83? Jest sprzeciw.

Wobec tego będziemy głosować. Szanowni państwo, uwaga, głosujemy. Kto nas ogląda, proszę przygotować tablety. Proszę się zalogować i odświeżyć stronę. Jeszcze chwilę poczekamy.

Głosowanie nr 2. Szanowni państwo, już się wyświetla głosowanie nr 2. Jest wniosek o pozytywne zaopiniowanie sprawozdania z wykonania budżetu państwa w części budżetowej 28, w zakresie agencji wykonawczych i państwowych osób prawnych oraz w części budżetowej 83. Chyba jesteście gotowi...?

Kto z państwa jest za pozytywnym zaopiniowaniem wniosku pana posła Zbigniewa Girzyńskiego? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Może tym, którzy dołączyli dopiero

teraz przypomnę, że głosujemy nad pozytywnym zaopiniowaniem wniosku przedstawionego przez pana posła Girzyńskiego. Bardzo proszę.

Dziękuję. Bardzo proszę o podanie wyników.

Głosowało 31 osób. Za 22, przeciw 7, wstrzymały się 2 osoby.

Stwierdzam, że Komisja przyjęła wniosek.

Przystępujemy do rozpatrzenia i zaopiniowania sprawozdania z wykonania budżetu państwa w zakresie części budżetowej 67 – Polska Akademia Nauk. Proszę o zabranie głosu pana Grzegorza Wrochnę, podsekretarza stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Podsekretarz stanu w MNiSzW Grzegorz Wrochna:

Dziękuję. Wysoka Komisjo, wykonanie budżetu w części 67 – Polska Akademia Nauk, prezentuję w ujęciu dochodów i wydatków budżetowych. Jeśli chodzi o dochody, w ustawie na 2019 r. nie planowano dochodów budżetowych. Faktyczne dochody wyniosły 10 tys. zł ze zwrotu składek ZUS. Chciałbym tylko przypomnieć, że w ramach tej części budżetowej omawiam jedynie wydatki na działalność Polskiej Akademii Nauk związane z działalnością korporacji i z działalnością jednostek pomocniczych, gdyż zasadnicza działalność instytutów Polskiej Akademii Nauk weszła do omawianej już wcześniej części 28. Łączne nakłady na instytuty naukowe PAN wyniosły w ubiegłym roku ponad 843 000 tys. zł.

Wracam do części 67. Wydatki na działalność PAN wyniosły 83 100 tys. zł. W tym mieści się dotacja podmiotowa w wysokości 79 400 tys. zł, dotacja celowa na inwestycje – 3500 tys. zł oraz dotacja celowa na wkład własny w realizację PO „Infrastruktura i Środowisko” – 242 tys. zł. W 2019 r. akademia wydatkowała w ramach dotacji łącznie 82 700 tys. zł, co stanowi 99,5% przyznanych wniosków. W ramach dotacji podmiotowej finansowana była działalność organów korporacji uczonych Polskiej Akademii Nauk w kwocie 16 700 tys. zł oraz działalność pomocniczych jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych, jak np. Biblioteka Gdańska, Biblioteka Kórnicka, Muzeum Ziemi, Polski Instytut Studiów Zaawansowanych, Archiwum PAN w Warszawie, Archiwum PAN i PAU w Krakowie i zagraniczne stacje naukowe, w kwocie 36 200 tys. zł.

Pozostała działalność była finansowana w kwocie 26 400 tys. zł. To była obsługa administracyjna akademii realizowana przez Kancelarię PAN oraz współpraca naukowa z zagranicą realizowana w ramach umów finansowanych i podpisanych przez akademię. Dotacja celowa w ramach współfinansowania programów finansowanych z udziałem środków unijnych, to kwota 150 tys. zł. Wydatki majątkowe PAN wynosiły 3500 tys. zł. W głównej mierze środki wykorzystano na inwestycje w obiektach zabytkowych w Muzeum Ziemi w Warszawie i w Pałacu Staszica. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dziękuję. Czy pan Paweł Rowiński – wiceprezes Polskiej Akademii Nauk – chciałby coś dodać?

Wiceprezes Polskiej Akademii Nauk Paweł Rowiński:

Dziękuję bardzo. Myślę, że pan minister już wszystko przekazał.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dziękuję. Bardzo proszę, Najwyższa Izba Kontroli, pani Ilona Kielan-Glińska wicedyrektor Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego.

Wicedyrektor departamentu NIK Ilona Kielan-Glińska:

Bardzo dziękuję. Szanowni państwo, Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła wykonanie budżetu państwa w części 67 – Polska Akademia Nauk. Stwierdziliśmy, że wydatki po stronie ministra zostały zrealizowane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem obowiązujących przepisów. Środki zostały przekazane Polskiej Akademii Nauk w formie dotacji podmiotowej oraz dotacji celowych na realizację zadań ustawowych akademii. Jeżeli chodzi o sprawozdania, również zaopiniowaliśmy je pozytywnie. Nasza ocena jest również pozytywna, jeżeli chodzi o sprawowanie przez ministra nauki i szkolnictwa wyższego nadzoru i kontroli nad realizacją wydatków w części 67.

Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła również odrębną kontrolę Polskiej Akademii Nauk, która korzystała z tych środków. Tutaj nasza ocena była również pozytywna. W wyniku realizacji zadań finansowanych z tych środków osiągnięto zakładane efekty. Polska Akademia Nauk prawidłowo lokowała wolne środki. W wyniku badania wydatków w kwocie ponad 20 000 tys. zł stwierdzono, że zostały poniesione w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem przepisów regulujących tryb wykonywania poszczególnych rodzajów wydatków. Bardzo dziękuję.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dziękuję bardzo. Koreferat i wnioski przygotowała pani poseł Agnieszka Dziemianowicz-Bąk, ale chyba nie mamy z nią połączenia. Wobec tego bardzo proszę pana posła Tomasza Zielińskiego, żeby odczytał to, co przygotowała dla nas pani poseł Agnieszka Dziemianowicz-Bąk.

Poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, drodzy goście: „Po zapoznaniu się ze sprawozdaniem z wykonania ustawy budżetowej w 2019 r. w części 67 – Polska Akademia Nauk, a także po analizie opinii Biura Analiz Sejmowych oraz Najwyższej Izby Kontroli, w których była zawarta pozytywna ocena wykonania budżetu i planu finansowego omawianego podmiotu, wnoszę o pozytywne zaopiniowanie wykonania budżetu Polskiej Akademii Nauk w 2019 r. Wydatki Polskiej Akademii Nauk wynosiły 82 743 tys. zł, tj. 99,5% planowanych środków, bowiem ustawa budżetowa zakładała wydatki ogółem w wysokości 82 743 tys. zł. To należy ocenić pozytywnie.

Przeważającą część wydatków, czyli ok. 41%, przeznaczono na działalność pomocniczych jednostek naukowych i innych jednostek naukowych PAN, tj. na Bibliotekę Gdańską, Bibliotekę Kórnicką, Muzeum Ziemi, Archiwum PAN w Warszawie czy Ogród Botaniczny – Centrum Zachowania Różnorodności Biologicznej w Powsinie. Warto również nadmienić, że działalność organów i korporacji uczonych PAN stanowiła ok. 20% wydatków, natomiast pozostała działalność ok. 33% wydatków. Jeżeli chodzi o ujęcie zadaniowe budżetu, Polska Akademia Nauk uczestniczyła w realizacji zadania 10.1 – Zarządzanie systemem szkolnictwa wyższego i nauki, podzadanie 10.1.3 – Upowszechnianie, promocja oraz popularyzacja szkolnictwa wyższego i nauki. Miernikiem do tego podzadania był miernik „Wzrost liczby biorących udział w wydarzeniach promujących naukę”. Planowana wysokość miernika wynosiła 130%. Wykonanie wyniosło 143%, co również należy ocenić pozytywnie.

Biorąc pod uwagę przedstawione okoliczności, jak we wstępie, wnoszę o pozytywne zaopiniowanie wykonania budżetu Polskiej Akademii Nauk w 2019 r. Z wyrazami szacunku Agnieszka Dziemianowicz-Bąk, posłanka na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej”. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dziękuję. Otwieram dyskusję. Czy ktoś z państwa posłów chciałby zabrać głos? Nie widzę. Dziękuję.

Wobec tego chciałam zapytać, czy jest sprzeciw do wniosku zaprezentowanego przez panią poseł Agnieszkę Dziemianowicz-Bąk o pozytywne zaopiniowanie sprawozdania z wykonania budżetu państwa w zakresie części budżetowej 67 – Polska Akademia Nauk? Nie słyszę sprzeciwu.

Wobec tego stwierdzam, że Komisja przyjęła wniosek.

Przystępujemy do wyboru posła referenta, który przedstawi opinię na posiedzeniu Komisji Finansów Publicznych. Czy są jakieś propozycje? Bardzo proszę, pan poseł Tomasz Zieliński.

Poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Pani przewodnicząca, proponuję, żeby referentem był pan poseł Sławomir Skwarek.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dziękuję. Czy są inne kandydatury? Nie widzę.

Czy jest sprzeciw wobec kandydatury zaproponowanej przez pana posła Zielińskiego, żeby posłem referentem był pan poseł Sławomir Skwarek? Nie słyszę sprzeciwu.

Stwierdzam, że Komisja przyjęła ten wniosek.

Zwracam się jeszcze do państwa o ewentualne upoważnienie dla prezydium Komisji, gdyby trzeba było zredagować przygotowywane teksty opinii. Rozumiem, że wobec tej propozycji także nie ma sprzeciwu. Dziękuję.

Porządek dzienny posiedzenia został wyczerpany. Zamykam posiedzenie. Dziękuję państwu bardzo.